

Inledning till temavisning

VÅLDETS HISTORIA

Gymnasiet

Genom nedslag i olika delar av museet, från vikingatid till idag, belyses frågor som vad våld är, vad det finns för orsaker till våld och hur man kan undvika våld. Visningarna blir mer filosofiska än faktaspäckade.

I huvudsak kan tre huvudteman urskiljas:

- Våld genom historien; överhetens våld, organiserat våld, beordrat våld, oorganiserat våld
- Våld i verkligheten – våld på film
- Våld och moral

Varför använder människan sig av våld? Ligger det i vår natur eller är det ett social och kulturellt beteende? Har våldet alltid sett likadant ut eller har det förändrats?

30-åriga kriget var det blodigaste kriget människan hade skådat. Civilbefolkningen drabbades hårt av plundring och obefogat våld. Redan då användes våldtäkt som vapen i krig. Var krigen mer primitiva på 1600-talet än idag? De flesta soldater slogs då för pengar. Är det mindre moraliskt än att slåss för något man tror på? Kan det vara moraliskt försvarbart att använda våld någon gång?

Under 1900-talet har 183 miljoner människor dött till följd av andra människors beslut, vilket innebär att fler bragts om livet under detta århundrade än under alla föregående sekler tillsammans. Teknikens utveckling har möjliggjort världskrigens höga dödsiffror men också gett oss kunskap att utföra hjärttransplantationer. Väger de positiva sidorna med teknikens framsteg upp de negativa? Är forskarna ansvariga för det våld deras uppfinningar kan användas till?

Vad händer när makt kopplas samman med våld? Vad händer när den ene har sådana vapen till sitt förfogande att han fullständigt kan utplåna sin motståndare, som t ex i ett kärnvapenkrig? Atombomben visar på det allomfattande våldet – oavsett om man är indragen i kriget eller ej blir man drabbad. Är det moraliskt försvarbart att forska i och förfoga över vapen som kan skapa sådan förödelse? Hur har tankarna gått i dessa frågor genom historien?

Atombomberna över Hiroshima och Nagasaki gjorde slut på andra världskriget men inledde kärnvapenhotets tidsålder. Kalla kriget kom framför allt att handla om hotet om våld. Hur skiljer sig psykologiskt våld från fysiskt? Hur påverkar hotet om våld människor? Det är inte ovanligt att människor skyller fasansfulla handlingar de utfört på att de blev beordrade.

Vem bär ansvaret för våldshandlingar som sker i flera led t.ex. i koncentrationslägren under andra världskriget?

Historien är full av exempel på hur människor använder sig av våld inom den egna gruppen. Straffen för soldater som inte skötte sig var fruktansvärda ända in på 1800-talet. Personer i maktsituationer har ofta använt sig av våld maskerat till disciplin för att stärka eller bevara sin makt. Våldet används då som styrmedel och kan ta sig i uttryck i fysisk, psykisk och verbal form. Är hot om våld också ett hot mot, och våld på, människans fria tankar och vilja?

Idag möter vi dagligen våld genom nyheter, film, tv-spel och liknande. Hur påverkar det vår syn på våld? Gör det oss avtrubbade eller kan det vara positivt på något sätt? I visningen vrider och vänder vi på temat våld för att skapa tankar och diskussioner.

*Arbeta gärna före eller efter besöket
med några av följande frågor*

- 1. Varför använder sig människan av våld?**
- 2. Vad finns det för olika typer av våld?**
- 3. Hur kan man undvika våld?**
- 4. Kan det vara moraliskt försvarbart att använda sig av våld?
När då i så fall?**
- 5. Vad är det för skillnad på action och våld?**
- 6. Vad menas med "legitimt våld"
eller inte mer våld än nöden kräver?**
- 7. Hur kan hot om våld påverka människor?**
- 8. Vapen används till våld – föder vapen våld?**